

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΥΠΟ Α. Δ. Κ.

Διαρκούντος του 1952 συνεχίζονται και έντεινονται αι προσπάθειαι τής νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής προς εξασφάλισιν νομισματικής σταθερότητος.

Κατά τὰ πρῶτα μεταπολεμικά ἔτη ἐξεδηλώθησαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν ἀλληλοδιάδοχοι φάσεις πληθωρικῶν πιέσεων, ἄλλοτε ἰσχυρῶν καὶ ἄλλοτε ἡπιωτέρων. Παντοσίδῃ αἰτία φύσεως οἰκονομικῆς (νομισματικά, δημοσιονομικά καὶ ἐμπορευματικά) καὶ πολιτικῆς (διεθνεῖς διενέξεις, διεξαγωγή πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὸ ἐσωτερικόν) εἶχον συντελέσει εἰς τὴν διαμόρφωσιν, ἐπὶ σειρὰν ἔτων, καταστάσεως εἰς τὴν χώραν τῆς ὁποίας τὸ κύριον χαρακτηριστικόν ἀπὸ νομισματικῆς πλευρᾶς ἦτο ἡ νομισματικὴ ἀστάθεια. Ἀνεπαρκῆς ἐγχωρία παραγωγῆ ἔναντι τῶν μεγάλων ἀναγκῶν τῆς χώρας εἰς ἀγαθὰ καταναλώσεως καὶ κεφαλαίου, ἐμπορευματικαὶ κατὰ συνέπειαν στενότητες καὶ ἄνοδοι τιμῶν ὀφειλόμεναι ὄχι μόνον εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἀλλὰ πλειστάκις προκαλούμεναι καὶ ἐπιδεινούμεναι ἀπὸ διεθνεῖς ἐξελίξεις (νομισματικαὶ ὑποτιμήσεις τοῦ 1949, κορεατικὸς πόλεμος, δαπάναι ἐπανεξοπλισμῶν) ὑπῆρξαν οἱ κύριοι λόγοι τῶν πληθωρικῶν φαινομένων εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον.

Ἐπὶ συνθήκας γενικώτερον δυναμένης νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀνωμάλους, ἡ ἐν τῇ χώρᾳ ἀσκουμένη νομισματικὴ πολιτικὴ δὲν ἦτο εὐχερὲς οὔτε ἴσως καὶ σκόπιμον νὰ προσλάβῃ κατὰ τὸ παρελθόν ἄκρωσ ἀυστηρὰν ἀντιπληθωριστικὴν μορφήν. Ἡ ἐπιδίωξις ταχείας ἀναπτύξεως τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν στενοτήτων τῶν ἀγαθῶν ἀπετέλεσεν ἐπὶ μακρὸν πρωταρχικῶς κατευθυντήριον γραμμὴν τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς καὶ συνεπῶς καὶ τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς, τῆς ὁποίας ἡ πιστωτικὴ πλευρὰ ἐθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς παραγωγικῆς δράσεως ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς. Τὸ συνολικὸν μέγεθος τῶν πιστώσεων ἀξαναπόμεινον ὑπεβोधήθησε καὶ συνέβαλε διαρκῶς εἰς τὴν συνεχῆ αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς. Οὔτε ἄλλωστε ἦτο δυνατόν καὶ ὀρθόν, καθ' ὄν χρόνον ἡ ὅλη οἰκονομία διήνυε τὸ στάδιον τῆς ταχείας ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς, νὰ παρεμβληθοῦν, πρὸς εξασφάλισιν ἀβεβαίας καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς ἐνδεῖξεις ἀπολύτου νομισματικῆς σταθερότητος, ἐμπόδια ἀπὸ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἥτις ὄντω κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐμφανίζεται παρακολουθούσα καὶ ἐνισχύουσα ὀστω κατὰ τὴν ἀξαναπόμεινον παραγωγὴν. Ἀναμφιβόλως ὁ σκοπὸς τῆς νομισματικῆς σταθερότητος ὑπῆρξε πάντοτε ταυτόχρονος πρὸς τὴν ἐπιδιωκομένην αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς, πλὴν τὰ ποικίλα σύνδρομα αἰτία, ἅτινα ἐμνημονεύθησαν, ἐπροκάλεσαν κατὰ καιροὺς ὀλισθήσιν τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος.

Ἡ θαθμισαία, ἀλλὰ καὶ ταχεία, οἰκονομικὴ ἄνοδος τῆς χώρας, ὑποδοθηομένη, καὶ τοῦτο δέον ἰδιαίτερος νὰ υπογραμμισθῇ, ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, φθάνει κατὰ τὸ ἔτος 1951 εἰς ἐπίπεδα ἀνώτερα τῶν προπολεμικῶν. Ἀπὸ τοῦ 1952 ἡ συμβολὴ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, παράγοντος σπουδαίως συντελοῦντος μέχρι τότε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς, μειοῦται διὰ τὴν χώραν μας σημαντικῶς καὶ κατὰ συνέπειαν περιορίζονται ἔκτοτε αἱ δυνατότητες δια-

τηρήσεως τοῦ αὐτοῦ, ὡς πρότερον, ρυθμοῦ, παραγωγικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ κατ' ἀνάγκην προσανατολίζεται ὅλον ἐν εἰς τὴν νέαν διαμορφωμένην κατάστασιν.

Ἡ διατήρησις τῆς παραγωγῆς εἰς τὰ ἐπιτυχεύοντα ἐπίπεδα καὶ ἡ συνεχὴς αὔξησις αὐτῆς, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τὸ ἀνταποκρινόμενον εἰς τὴν ὑφισταμένην ζήτησιν, συνιστοῦν ἀπὸ τοῦ 1952 τὸν γνώμονα τὸν κατευθύνοντα τὴν νομισματικὴν καὶ πιστωτικὴν πολιτικὴν, ἐξεταζομένην ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς συμβολῆς τῆς εἰς τὴν παραγωγικὴν δρᾶσιν.

Ἀπὸ τῆς ἐτέρας σκοπιᾶς, τῆς ἐξασφαλίσεως δηλαδὴ σταθερᾶς τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ νομίσματος, ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ συγκεντρώνει τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὸν τιμάρθρον καὶ τὸ μέγεθος τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ ἐπιδίδκει τὴν διαρκῆ προσαρμογὴν τοῦ τελευταίου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ὑπερβαίῃ ἐκάστοτε τὸ ἐντελῶς ἀπαραίτητον πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὄγκου τῶν πραγματικῶν συναλλαγῶν ποσόν.

Ἡ δρᾶσις τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἐπιδιωκούσης κατὰ θάσιν τὴν σταθερότητα τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παραγωγικῆς δράσεως εἰς ἕρια ἀνταποκρινόμενα εἰς τὴν ζήτησιν, ἐκδηλοῦνται ὅθεν, κατὰ τὸ 1952, διὰ τῆς χαράξεως κατευθυντηρίων γραμμῶν καὶ λήψεως ἐπὶ διαφόρων τομέων μέτρων, τὰ ὅποια δύνανται νὰ συνοψισθοῦν εἰς τὰ ἑξῆς :

Α'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΘΑΡΩΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΩΣ

1. Ἡ ρύθμισις τοῦ συνολικοῦ μεγέθους τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας λαμβάνει χώραν μὲ κυρίαν ἐπιδίωξιν τὸν κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ συμψηφισμόν τῶν δύο ρευμάτων : εἰσορῆς καὶ ἐκροῆς τραπεζογραμματίων ἐκ τῆς ἐκδοτικῆς τραπέζης.

2. Πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ ἐπίτευξιν τῆς ἀνωτέρω ἐπιδιώξεως προγραμματίζεται εἰς βραχύτατα χρονικὰ διαστήματα (μηνιαία) ἡ ἔκτασις διοχετεύσεως τραπεζογραμματίων εἰς τὴν οἰκονομίαν διὰ διαφόρων ἀγωγῶν, ὅπως αἱ πιστώσεις, ἡ ταμιακὴ ἐξυπηρέτησις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ συγκέντρωσις τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, ἡ ἀνασυγκρότησις. Τὸ συνολικὸν εἰς δραχμὰς ποσόν, τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν, τῶν προκυπτουσῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀξητικῶν τῆς κυκλοφορίας παραγόντων, συναρτάται ἐκάστοτε κατὰ μὴνιᾶς περιόδους καὶ προσδιορίζεται κατὰ θάσιν ἀπὸ τὰ δημιουργούμενα διαθέσιμα εἰς δραχμὰς ἐκ παραγόντων δυναμένων νὰ ἐπιδρῶν συστατικῶς ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας, ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτεροι εἶναι : αἱ πάσης φύσεως πιστώσεις, αἱ ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειᾶς δημιουργούμεναι δραχμαί, ἡ διαθέσις συγκεντρωθέντων γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἐτέρων κρατικῶν ἐφοδίων καὶ αἱ καταθέσεις, ἰδίως νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1952 δραχμαὶ ἐδημιουργοῦντο ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς πωλήσεως χρυσῶν λιρῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἧτις πώλησις μεταγενεστέρως ἔπαυσεν ἐντελῶς.

3. Ἀποκλίσεις ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω προγραμματισμὸν καὶ ρυθμιστικὰς ἐνεργείας ἀπετέλεσαν, ὅπως ἦτο φυσικὸν καὶ ἐπόμενο, αἱ μεταβολαὶ τοῦ μεγέθους τῆς κυκλοφορίας ἐξ ἀγοραπωλησιῶν συναλλάγματος καὶ ἡ διεύρυνσις τῆς κυκλοφορίας

Β'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΩΣ

1. Διαρκούντος του 1952 ἐπέρχεται σημαντικός περιορισμός κυρίως τῶν ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου χορηγουμένων πιστώσεων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποκλειῶνται αἱ ἐκ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς δυνάμεναι νὰ ἐπέλθουν πληθωρικαὶ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομίας. Ἡ πολιτικὴ αὕτη χαρακτηρίζεται ὡς **ἀντιπληθωριστικὴ** (περιορίζουσα δηλαδὴ καὶ περικόπτουσα πλεοναζούσας πιστώσεις, δυναμένας, λόγῳ τῆς προκαλουμένης ἐκ τούτων ἀυξήσεως, τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, νὰ ἐπιφέρουν περαιτέρω πληθωρικὰς πιέσεις) ὅχι δὲ καὶ **ἀντιπληθωρικὴ** (ἥτις θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τῆς παραγωγῆς εἰς ἐπίπεδα κατώτερα τῶν δικαιολογούμενων ἐκ τῶν ὑφισταμένων ἀναγκῶν).

Ἡ μείωσις τῆς πιστοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ὑπῆρξεν ἀπότοκος τῆς συστολῆς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας ἐν γένει, ὀφειλομένης καὶ ταύτης εἰς τὴν κατόπιν τῆς μείωσεως τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας σοβαρὰν ἐπιβράδυνσιν εἰς τὸν ρυθμὸν τῶν ἐπενδύσεων, ὅστις δίδει εἰς μίαν οἰκονομίαν τὸν τόνον τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Περισσότερον συγκεκριμένως, ἐπεδιώχθη κατὰ τὸ 1952 διὰ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς :

α) Ἡ χρηματοδότησις τῶν παραγωγικῶν κλάδων ἐκ τῶν διαθέσιμων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ἥτοι ἐκ τῆς ἀποταμιεύσεως, πρὸς ἀποφυγὴν διογκώσεως τῆς ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου χρηματοδοτήσεως.

β) Ἡ ἐνίσχυσις πρὸ παντὸς τῶν παραγωγικῶν κλάδων, καθὼς καὶ τῶν κλάδων τοῦ ἐμπορίου, οἵτινες ἔχουν ὡς ἀντικείμενον βασικὰ διὰ τὴν οἰκονομίαν προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα.

γ) Ἡ ρευστοποιήσις παγωμένων πιστώσεων ἔναντι τῶν τραπεζῶν, αἵτινες εἶχον χορηγηθῆ ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν.

δ) Ἡ καθιέρωσις τοῦ ἐμπορικοῦ γραμματίου ὡς ὄργανου παροχῆς πίστεως καὶ ἡ βαθμιαία μετατόπισις πρὸς τὴν μέθοδον ταύτην χρηματοδοτήσεως, ἀντὶ τῆς ἀποκλειστικῆς σχεδὸν μέχρι τότε ἐφαρμοζομένης μεθόδου παροχῆς πίστεως ὑπὸ μορφήν κεφαλαίων κινήσεως, ἰδίᾳ πρὸς τὴν βιομηχανίαν.

Γ'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΩΣ

1. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀφ' ἧς ἤρχισε παρεχομένη ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐλλείμματος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, καλυπτομένου διὰ τῆς ἐκδόσεως πληθωρικῶν δραχμῶν, δι' ἀκαλύπτων δηλαδὴ προκαταβολῶν ὑπὸ τῆς ἐκδοτικῆς τραπεζῆς πρὸς τὸ δημόσιον. Καθ' ὅλα τὰ τελευταῖα ἔτη τὰ ἐλλείμματα τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκαλύπτοντο ἐκ τῶν δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, αἵτινες, φυσικὰ, ἐφ' ὅσον ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὰ ἀνοίγματα τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν ἐλάμβανον τὴν κατεύθυνσιν δι' ἣν ἀρχικῶς προωρίζοντο, ἥτοι τῆς ἀνασυγκροτήσεως.

2. Κατὰ τὸ 1952, ὅποτε ἔλαβε χώραν ἡ σοβαρὰ μείωσις τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως περιορισθῆ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγάλυτερον βαθμὸν ἡ τοιαύτη χρησιμοποίησις τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας διὰ τὰ ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀπομένουν διαθέσιμα ποσὰ δραχμῶν διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν. Ἀπὸ καθαρῶς δὲ κυκλοφοριακῆς πλευρᾶς, ἐπεδιώχθη ἡ κατὰ μῆνα ἰσοσκελίσις τῶν εἰσρεουσῶν εἰς τὴν ἐκδοτικὴν τράπεζαν δραχμῶν ἐκ

των λογαριασμών του Δημοσίου, οι οποίοι περιλαμβάνουν την διαχείρισιν του κρατικού προϋπολογισμού.

Δ'. ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΩΣ

1. Σχετικώς με τὰς ἐγχωρίους τιμὰς βασικῶν ἐξαγωγίμων γεωργικῶν προϊόντων ἠκολουθήθη κατὰ τὸ 1952 πολιτικὴ καθορισμοῦ αὐτῶν συναρτήσεσι τῶν τιμῶν ἐξωτερικοῦ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποφεύγηται κατὰ τὸ δυνατόν ἡ υπερτίμησις τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, ἡ καθιστώσα ταῦτα ὅλως παθητικὰ ἔναντι τῶν διεθνῶν ἀγορῶν καὶ τιμῶν. Ἡ ἐνέργεια αὕτη συνεκράτησε εἰς σχετικῶς χαμηλὸν ἐπίπεδον τὰς τιμὰς τῶν ἐν λόγῳ προϊόντων.

2. Διὰ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς ἐπεδιώχθη περιορισμὸς τῶν πιστώσεων πρὸς βιομηχανικοὺς ἰδίᾳ κλάδους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἐμπόριον, ὅπου ἐδημιουργοῦντο ἀποθέματα. Καὶ ἡ ἐνέργεια αὕτη ἔσχεν ἐπίσης ἐπίδρασιν σταθεροποιητικὴν, εἰς μερικὰς δὲ περιπτώσεσι ἐσημειώθη καὶ κάμψις τῶν τιμῶν, προσαρμοζομένων λόγῳ τῆς πιέσεως τῶν ἀποθεμάτων πρὸς τὴν ζήτησιν ἐσωτερικοῦ.

3. Ἐπὶ πλείστων ἐκ τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων ἐπεβλήθησαν, ἰδίως λήγοντος τοῦ 1952, βαρεταὶ εἰσφοραὶ, αἱ ὁποῖαι ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἔδει νὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὕψωσιν τῶν τιμῶν αὐτῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Οὐχ ἦττον, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι πολλὰ ἐκ τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν εἰσήγοντο προηγούμενος δι' ὑπερτιμημένου συναλλάγματος, προερχομένου ἐκ τῆς ἐλευθέρως διαθέσεως τῶν ἐκ παθητικότητων εἰσαγωγικῶν δικαιωμάτων, τὸ ὅποιον εἶχεν ἤδη ὀδηγήσει εἰς τὴν υπερτίμησιν τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐστένυσε περισσότερον παντὸς ἄλλου κλάδου τὰς πρὸς τὸ εἰσ-

ἘΞΕΛΙΞΙΣ Τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν τιμαρίθμων ἀκριβείας ζωῆς καὶ χονδρικῆς πωλήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1952

ΜΗΝΕΣ	Κυκλοφορία (τέλους ἐκάστου μηνός)		Τιμαρίθμοι Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος			
	Δισεκ. Δραχ.	+ἢ-ὀ ἐν σχέσει πρὸς προηγ.μῆνα	Ἀκριβείας ζωῆς		Χονδρικῆς πωλήσεως	
			1938=1	+ἢ-ὀ ἐν σχέσει πρὸς προηγ.μῆνα	1938=1	+ἢ-ὀ ἐν σχέσει πρὸς προηγ.μῆνα
1951 Δεκέμβριος	2 198,5		355,9		399,4	
1952 Ἰανουάριος	1 971,7	-10,3%	361	+1,4%	403,5	+1 %
Φεβρουάριος	1 961	-0,5%	365,9	+1,4%	405,3	+0,5%
Μάρτιος	1 900,9	-3,1%	370,1	+1,2%	405,1	-0,1%
Ἀπρίλιος	2 021,5	+6,3%	367	-0,3%	398,3	-1,7%
Μάιος	1 984,6	-1,8%	366	-0,3%	394,2	-1 %
Ἰούnius	1 945,3	-2 %	361,5	-1,2%	386,7	-1,9%
Συνολικὴ μεταβολὴ α' ἔξαμήνου	-253,2	-11,5%	+5,6	+1,6%	-12,7	-3,2%
1952 Ἰούλιος	2 042,2	+5 %	359,4	-0,6%	381,5	-1,3%
Αὐγουστος	2 181,8	+6,8%	355,5	-1,1%	382,8	+0,3%
Σεπτέμβριος	2 246	+2,9%	363,4	+2,2%	383,7	+0,2%
Ὀκτώβριος	2 216,2	-1,3%	358,6	-1,3%	388,9	+1,4%
Νοέμβριος	2 223	+0,3%	361,3	+0,8%	390,1	+0,3%
Δεκέμβριος	2 475,9	+11,4%	357,9	-0,9%	391,7	+0,4%
Συνολικὴ μεταβολὴ β' ἔξαμήνου	+530,6	+27,3%	-3,6	-1 %	+5	+1,3%
Συνολικὴ μεταβολὴ ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους	+277,4	+12,6%	+2	+0,6%	-7,7	-1,9%

αγωγικών ἐμπορίων πιστώσεις, αἱ ἐπιβληθεῖσαι εἰσφοραὶ μικρὰν ἀνυψωτικὴν ἐπίδρασιν ἔσχον ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, συμπεσθέντος εἰς τὰς περισσοτέρους τῶν περιπτώσεων τοῦ ὑπερβολικοῦ προηγουμένως ἐμπορικοῦ κέρδους καὶ τῶν παρασιτικῶν ἐπιβαρύνσεων.

4. Ἡ δημιουργία ὑπὸ τοῦ Κράτους ρυθμιστικῶν ἀποθεμάτων εἰς οὐσιώδη ἐμπορεύματα, ὅπως τὸ ἐλαιόλαδον, ἡ ζάχαρις κ.ἄ., παρέσχον τὴν εὐχέρειαν ἀσκήσεως τιμορρυθμιστικῆς πολιτικῆς, ἣτις συνέβαλεν εἰς τὴν διατήρησιν σταθεροῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Ἡ τελευταία αὕτη ἐνέργεια τοῦ σχηματισμοῦ ἀποθεμάτων, μαζὶ μὲ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ σίτου, εἶχε βεβαίως ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διόγκωσιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπέλθουν ἐκ τοῦ λόγου τούτου πληθωρικαὶ ἐπιδράσεις, καθόσον ἐκ τῆς ἀσκηθείσης πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἣτις περιώρισε τὰς πλεοναζούσας πιστώσεις πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις, συνεισφέρθη σημαντικῶς ἡ ἐκ τῶν ἀνωτέρω αἰτίων αὐξήσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας.

Τραπεζικὴ χρηματοδότησις *

(Εἰς δισεκατομμύρια δραχμῶν)

Κατηγορίαι πιστώσεων	Γενικὸν σύνολον χρηματοδοτήσεως		Ἀνάλυσις χρηματοδοτήσεως			
	Διὰ κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ διαθεσίμων τῶν λοιπῶν τραπεζῶν		Ἀπ' εὐθείας παρά Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ μέσῳ λοιπῶν τραπεζῶν διὰ κεφαλ. Τραπεζῆς Ἑλλάδος		Ἐκ διαθεσίμων τῶν λοιπῶν τραπεζῶν	
	Δεκ. 1951	Δεκ. 1952	Δεκ. 1951	Δεκ. 1952	Δεκ. 1951	Δεκ. 1952
Βιομηχανία	1 249	1 009	595	269	654	740
Ἐμπόριον ἐν γένει	1 126	894	399	231	727	663
Ἀναπροεξόφλησις χαρτοφυλακίου τραπεζῶν	—	—	—	87	—	87
Σύνολον α'	2 375	1 903	994	587	1 381	1 316
Καπνεμπόριον	503	445	450	400	53	45
Βιοτεχνία	35	42	31	36	4	6
Σύνολον β'	2 913	2 390	1 475	1 023	1 438	1 367
Ἀγροτικὴ πίστις	1 660	1 846	1 483	1 530	177	316
Συγκέντρωσις γεωργικῶν προϊόντων κ. λ. ἐργασίαι λισμῶ δημοσίου	643	707	643	666	—	41
Κτηματικὴ πίστις	168	217	126	173	42	44
Καταναλωτικοὶ συνισμοὶ	46	46	40	41	6	5
Ἀποδοχαὶ προσ. τραπεζῶν	25	14	25	14	—	—
Διάφορα	157	208	129	154	28	54
Σύνολον	5 612	5 428	3 921	3 601	1 691	1 827

* Εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν στοιχείων τοῦ ἀνωτέρω πίνακος περιλαμβάνονται: α) εἰς τὰς πρὸς τὴν βιομηχανίαν πιστώσεις καὶ αἱ προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων τῶν βιομηχανιῶν ὡς καὶ αἱ πρὸς συγκοινωνιακὰς καὶ ἠλεκτρικὰς ἐπιχειρήσεις πιστώσεις, β) εἰς τὰς χορηγήσεις ἀγροτικῆς πίστεως καὶ αἱ πιστώσεις εἰς γεωργικὰ ἐφόδια αἵτινες πρότερον περιελαμβάνοντο εἰς τὸ στοιχεῖον «Συγκέντρωσις γεωργικῶν προϊόντων καὶ λοιπῶν ἐργασιῶν τῆς ΑΤΕ λογαριασμῶ τοῦ Δημοσίου».

Ἀνωτέρω ἐξετέθησαν συνοπτικῶς αἱ γενικαὶ καινεύσεις, τὰς ὁποίας ἠκολούθησεν ἡ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐπὶ διαφόρων τομέων. Εἰς τὰς σελίδας 584 καὶ 585 παρατίθενται δύο πίνακες δεκνύοντες ἀφ' ἑνὸς τὴν ἐξέλιξιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν τιμαριθμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐξέλιξιν τῶν πιστώσεων κατὰ τὸ ἔτος 1952 ἐν συγκρίσει μὲ τὸ ἔτος 1951.

Ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τοὺς πίνακας τούτους δύνανται νὰ διατυπωθοῦν αἱ κάτωθι παρατηρήσεις.

α') Ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν τιμαριθμῶν

1. Ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἠδξήθη ἐντὸς τοῦ 1952 κατὰ δρχ. 277,4 δισεκ. ἔναντι ἀξήσεως δρχ. 211 δισεκ. τοῦ 1951.

Ἡ αὔξησις ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν εἶναι κατὰ τι μικρότερα τὸ 1952 (12,5%) ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1951 (16,5%). Πρέπει ὁμως νὰ παρατηρηθῇ ὅτι τὸ πλέον χαρακτηριστικὸν φαινόμενον τοῦ ἐπισκοπούμενου ἔτους εἶναι πρὸ παντός ἡ **μείωσις τῆς ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας τοῦ νομίσματος**, ὀφειλομένη εἰς μεταβολὴν τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντος ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον. Οὐσιώδη, ἐπίσης, ἔνδειξιν περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντος ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι, ἐξαιρέσει τῆς ἐκδηλωθείσης, ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη συνέβη, ζητήσεως χρυσῶν λίρων εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1952, ἀνεκόπη ἔκτοτε τελείως ἡ ροπὴ πρὸς τὴν χρυσῆν λίραν, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ ἐκδοτικὴ τράπεζα νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἀνάγκης ἀντιμετώπισεως τῆς τοιαύτης ζητήσεως.

2. Ἐνδειξιν, τόσον τῆς ψυχολογικῆς μεταβολῆς ἐπὶ τὰ θελτίφ ἥτις συνετέλεσθη, ὅσον καὶ τῆς διαμορφώσεως καλυτέρας καταστάσεως ἰσορροπίας μεταξύ μεγέθους τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ τοῦ ὄγκου τῶν συναλλαγῶν ἐπὶ ἐμπορευμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν, ἀποτελεῖ ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμαριθμῶν οἱ ὅποιοι διαρκούσης τοῦ 1952 παρουσιάζουν ἀξιοσημείωτον σταθερότητα. Αἱ τελικαὶ διαφοραὶ μεταξύ ἀρχῆς καὶ τέλους τοῦ ἔτους εἶναι : εἰς τὸν τιμαριθμὸν κόστους ζωῆς 0,6 ο)ο, εἰς τὸν τιμαριθμὸν χονδρικῆς πωλήσεως 1,9 ο)ο. Κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 1951 οἱ αὐτοὶ ὡς ἄνω τιμαριθμοὶ εἶχον παρουσιάσει ὁ τοῦ κόστους ζωῆς αὐξησιν 9,7 ο)ο, ὁ δὲ τῆς χονδρικῆς πωλήσεως 10,6 ο)ο.

3. Ἐκ τῆς διαπιστώσεως ὅτι τὸ ἐπίπεδον τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1951 ἦτο ἐλαφρῶς κατώτερον ἔναντι τοῦ 1952, ἐν τούτοις κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἔλαβε χώραν αὔξησις τῶν τιμαριθμῶν κατὰ 10 ο)ο περίπου, ἐνῶ κατὰ τὸ 1952 μὲ ἐλαφρῶς ἀνώτερον ἐπίπεδον κυκλοφορίας διαπιστοῦται σταθερότης ἐπὶ πᾶσι τιμῶν, προκύπτει ὅτι ἡ ταχύτης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας παρουσιάζει μείωσιν κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος 1952.

β') Ἐπὶ τῶν πιστώσεων

1. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς πιστώσεις, διαπιστοῦται μείωσις τοῦ συνόλου τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως ἀπὸ δρχ. 5 612 δισεκ. εἰς δρχ. 5 428 δισεκ., ἦτοι περιορισμὸς τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων κατὰ δρχ. 184 δισεκ. (3,3 ο)ο).

2. Ὁ πιστωτικὸς περιορισμὸς ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, αἱ πρὸς τὰ ὅποια χρηρηγήσεις ἐμειώθησαν συνολικῶς κατὰ δρχ. 472 δισεκ. Ἡ μείωσις αὕτη ἀφορᾷ, πρὸ παντός, ἀνάγκησιν πιστώσεων χορηγηθεισῶν διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου μέσῳ τῶν ἐμπορικῶν τραπε-

